

Sobre la prosa

JOAN FRANCESC MIRA

Tenia intenció d'escriure, per a aquesta setmana, un complement o continuació de l'article de la setmana anterior, "Al·là és gran", atès que la matèria

d'aquell paper (precisant que *Al-lahu akbar*, que sol ser l'exclamació piadosa que acompanya les ràfegues de kalàix-nikov, la bomba o el cinturó explosiu, en realitat no vol dir "Al·là és gran", sinó "Al·là és el més gran", que no és la mateixa cosa, ja que Al·là no és el Déu únic dels altres, sinó que és "el nostre Déu") té moltes variacions i extensions, sobre les quals haurien de meditar especialment els qui –sovint amb bona fe però amb mala informació– consideren que això d'Al-Qaida, el Daesh, l'Isis o Estat Islàmic, etc., són fenòmens que no tenen res a veure amb la religió. Potser continuarà la setmana que ve. De moment, però, ho deixarem estar, i parlarem de la prosa, a propòsit d'un article que he llegit poc abans d'escriure açò, dos dies després d'haver acabat la segona lectura de *Les incerteses*, un llibre breu "sobre la creació del món", és a dir, sobre la literatura, un text intel·ligent, delicat i bellíssim del meu amic Jaume Cabré, i un dia després d'haver dinat molt prop de casa amb l'autor. Sense aquestes coincidències, segurament ara mateix escriuria encara sobre els efectes directes o indirectes de la suprema grandesa d'Al·là. L'article que he llegit al diari és d'Antonio Muñoz Molina que, per a mi, és un dels dos o tres escriptors espanyols més importants de la literatura castellana. L'altre és Javier Marías: i la pena és que tant aquest com Muñoz Molina, tan intel·ligents, tan cultivats i viatjats, perden l'oremus i la pon-

deració cada vegada que parlen dels "nacionalismes", o d'allò que ells entenen per tal cosa, aplicada sobretot als catalans, no cal dir-ho... Però l'un i altre produeixen una excel·lent prosa literària, i en l'article Muñoz Molina afirmava, justament, que *"la prosa de las novelas y también la de las crónicas y las columnas de periódico [es] la herramienta lingüística más elemental con la que contamos para narrar el mundo, para intentar comprenderlo y explicarlo; pero con la que también es posible volver turbio lo transparente y confundir a la inteligencia enredándola en palabrería sonora, en puro embuste cínicamente ofrecido en el envoltorio de papel brillante, de lo "muy bien escrito", o en grosería chulesca presentada como autenticidad"*. Quant a la "grosería chulesca", l'autor de l'article fa alguns referiments explícits a don Camilo J. Cela. Quant a la "palabrería sonora", possiblement deu pensar en algun columnista famós del mateix diari.

A continuació, Muñoz Molina, i perdoneu la doble citació, escriu que en la millor prosa, la que s'aprèn sobretot "en la cultura anglesa", *"hay muchos rasgos comunes: precisión y flexibilidad; medida de tono; una capacidad para volver transparente o al menos inteligible lo complejo sin banalizarlo ni simplificarlo; una preferencia por la eficacia expresiva sobre los despliegues de virtuosismo; una fluidez unas veces directa y otras ondulante que se aproxima al discurrir de los procesos mentales; una disposición para volverse invisible, haciéndose táctil, visual, oral, apasionada, irónica, grave, según la materia que trate en cada momento; una actitud tan respetuosa hacia el lector como hacia el propio tema tratado..."*. Dels versos, jo no sabia dir com s'han d'escriure (i crec que, afortunadament, no ho sap ningú), però de la prosa sí, sobretot de la "prosa discursiva": exactament com recomanen les ratlles anteriors. I com imagina Jaume Cabré parlant de la prosa narrativa: de sobte recorda que encara no ha dit res de la "joia d'escriure", tot i que li sembla que aquesta és *"la gran raó per la qual, malgrat la foscor o els nombrosos moments d'esterilitat, no ho llençi tot al cove. Escriure és un plaer. Escriure vol dir lligar mots amb mots i convertir-los, amb l'ajut que ofereix la complexitat de la sintaxi, en mons... I escric, ho lleigeixo en veu alta, hi busco la música interior, descobreixo una petita sorpresa estilística que potser tindrà conseqüències molt més enllà; que potser tindrà valor significatiu en la història; o potser no"*. Escriure, estimats lectors d'aquesta pàgina, és fins i tot posar en el seu lloc exacte els punts i coma, i les comes i els punts. Escriure prosa –tant si és un simple article com una novel·la sencera– ha d'aconseguir que sembla fàcil allò que en realitat és molt difícil. I no recomane a ningú que es dedique a aquest ofici, que et deixa permanentment insatisfet.

«ESCRIURE, ESTIMATS LECTORS D'AQUESTA PÀGINA, ÉS FINS I TOT POSAR EN EL SEU LLOC EXACTE ELS PUNTS I COMA, I LES COMES I ELS PUNTS. ESCRIURE PROSA –TANT SI ÉS UN SIMPLE ARTICLE COM UNA NOVEL·LA SENCERA– HA D'ACONSEGUIR QUE SEMBLA FÀCIL ALLÒ QUE EN REALITAT ÉS MOLT DIFÍCIL»